

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת פנחס

תורת

שכר התורה והמצוות תלוי בהערכתו של האדם:

פרק כ"ה פ"ה 109 (י) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת זִמְתֵי מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵם אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי: (יב) לָכֵן אָמַר הֲנִי נֹתֵן לָךְ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֹמֹם: (יג) וְהִיְתָה לָּךְ וּלְיִרְעוֹ אֲזַרְיֹו בְּרִית כְּהֵנָּה עִוְלָם תִּזְוֶה אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיוּ וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

שאלות

- א) ויש לשאול שהנה חז"ל אמרו פינחס הוא אליהו זכה לחיות לעולם וגם להפוך למלאך שהוא דבר נדיר כיצד זכה לשכר גדול כזה עבור פעולת רצח?
- ב) עוד יש להקשות שבמדרש נאמר כי בדין שמגיע לו שכרו בעוה"ז, והקשו המפרשים והרי שכר מצוות בעוה"ז ליכא, וא"כ כיצד שייך אצלו מהדין קבלת שכר?

משל המגיד:

ותירץ המגיד מדובנא עפ"י משל לעשיר אחד שפעם מצא ילד ברחוב בוכה ושאלו מדוע בוכה והשיבו כי הוא יתום ועזוב ואין לו כל, החליט העשיר לאמצו אצלו אך שוחח עם הנער שהתנאי שלו שהוא מוכן לאמצו תוך ביתו ולפרנסו ולהאכילו ולהשקתו וישן אצלו ותמורת זה יעבוד אצלו בעסק, כמובן שהילד שמח שמחה גדולה, וכך היה שגדל בבית העשיר והיה עובד בנאמנות ומסירות עבור פרנסתו, והנה פעם כאשר ישבו בסעודת פורים הגיע איזה סוחר ממרחק שרוצה לקנות סחורה ואין לו זמן להמתין והם היו תוך הסעודה, כמובן שלבעל הבית היה קשה לו לקום, אך אותו נער הציע שהוא מוכן לתת לו, קם והלך עם הסוחר וסיפק לו כל הסחורה ואח"כ חזר לסעודה ואילו העשיר וב"ב ישבו והמשיכו לאכול, למחרת זימן העשיר את הנער למשרד ושאלו שיאמר לו כמה השכר שרוצה תמורת העבודה, התפלא הנער והרי סוכם שתמורת העבודה יקבל אש"ל ומדוע עכשיו מדבר על שכר, אך השיב העשיר עד עכשיו היה ברור לי שערך העבודה שלך שוה כנגד האש"ל שמספק לו, אבל אחרי שאמש ראה כיצד הנער מוכן באמצע הסעודה לספק הסחורה סימן שהעבודה עולה בערכה על הסעודה וא"כ צריך לתת לך שכר עבור העבודה.

הטעם שאין שכר בעוה"ז וההבדל בפינחס:

בדומה לכך אדם רגיל כל אשר יש לו יתן בעד נפשו ולכן ערך מעשיו אינם עולים על ערך חייו וממילא מוגבל בשכרו בעוה"ז שהוא מוגבל ורק לעוה"ב שהוא נצחי, אבל פינחס אשר היה מוכן למסור חייו על קנאת השם יתברך סימן שכבוד השכינה עולה מערכו של חייו, ובפרט בבוועל ארמית שאין זו מצוה או הלכה למסור נפשו על דבר זה, אלא הכל תלוי ברצונו הפנימי הרי זה מוכיח על ערכו האמיתי של כבוד השכינה וא"כ אין אצלו ערך לחיי עוה"ז לעומת כבוד השכינה לכן זכה מצד הדין בעוה"ז לחיי נצח כי כבר הפך גופו למלאך בזה שאין ערך לחייו כלפי כבוד השכינה, ולמרות שמצינו רבים שנהרגו על קידוש ה"ת ולא זכו להיות מלאך, הטעם כיון שכל שיש מצוה וחובה לעשות המסירות אינו מוכיח שיש לו עדיפות של כבוד השכינה יותר מגופו אלא כפי שמתחייב מצד ההלכה, לעומת דרגתו של פינחס שאינו מחוייב כאותו נער הנ"ל ובכל זאת מסר עצמו הוי סימן שהוא כמלאך וזכה לזה.

מעשה המלמד שערך המצוות נקבע לפי הערכתו של האדם:

וראיתי מעשה שמסופר על אדם אחד שהיה צריך לחתן בנותיו ולא היה לו כלום והלך לר"י מברדיצ'וב והתאונן על מצבו הקשה וכיצד יוכל לחתן בנותיו ואין לו נדוניה. שאלו הרב כמה הנך צריך לנדוניה בשביל לחתן את שלשת הבנות, והשיבו שהוא נצרך לאלף רובל, שאלו הרב האם יש לו משהו בכיסו והשיב שיש לו רובל אחד, אמר לו הרב שהוא מברך אותו שיצליח וכל עסק ראשון אשר יזדמן לו יעשה ויראה ברכה והצלחה להשיג אלף רובל, וכאשר הלך בדרכו נכנס לפונדק והתיישב בצד והיו שם כמה סוחרים אשר ישבו והסבו על שולחן לסעודת מלכים והיה מסתכל עליהם, והנה מתוך שאכלו

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ושתו יין זחה עליהם דעתם בצחוק והוללות, ופתאום אחד מהם ראה שהעני מסתכל עליהם שאלו אותו מדוע אתה מסתכל האם אתה מעוניין לקנות היהלומים האלו השיב כן, ביקש ממנו אלף רובל, השיבו העני שאין לו רק רובל אחד והתחילו כולם לעשות צחוק ממנו, אך אותו ליצן חמד להוסיף לצון והשיב לעני ברובל אחד אני יכול למכור לך רק דבר אחד והוא העוה"ב שלי, אותו עני הסכים, אך העני ביקש שיעשו שטר מכירה כדין, ובכן עשו שטר מכירה על עוה"ב של אותו סוחר וחתמו ונתן לו הרובל, וכמובן המשיכו לצחוק עליו תיראו איזה טיפש אפילו הרובל שיש לו נתן בשביל כלום דבר שאין בו ממש ולא אחיזה, ופתאום אשת הליצן נכנסה וראתה שהיו צוחקים והוללים שאלה מדוע? והשיב בעלה תראי הטיפש הזה היה לו רובל אחד ונתן לי אותו תמורת שמכרתי לו עוה"ב שלי וצוחק, אך אשתו כאשר שמעה זאת כעסה ואמרה לו לא מספיק שאתה בור גם מכרת עוה"ב ונהיית רשע גמור, א"כ אני לא מסכימה להמשיך לחיות עם רשע אלא א"כ תחזיר לו ותבטל העסקה, והוא בשלו שזה רק צחוק ושטיות אולם היא מתעקשת, הלך לעני ובקשו להחזיר לו השטר ויקח הרובל אך העני אינו מוכן אלא בתמורה לאלף רובל כולם צחקו וצעקו עליו כיצד מדבר שטיות הרי הכל בצחוק, השיב שאינו אלא ברצינות ולכן עשינו שטר חתום, וככל שהויכוח נמשך ואשתו צועקת על בעלה הסכים לתת לעני 10 רובל אח"כ 100-200 ולא הסכים וכן ע"ז הדרך עד שהסכים לתת 1000 רובל, והחזיר לו השטר, לאחר מכן שאלה אשת הליצן את העני מדוע עשה דבר זה והשיב שכך יעץ לו הרב שעסק ראשון שיבא לידו יעשנו וירויח אלף רובל שהיה צריך לנדוניה, ביקשה ממנו שיקח אותם לאותו רב והלך איתם, נכנסו לרב ושאלה מהרב האם עוה"ב של בעלה שוה אלף רובל עד כדי כך שהרבי אמר לו לקנות ברובל ולמכור באלף, והשיב הרב שבתחילה היה שוה רק רובל אבל עכשיו ששילם עליו 1000 רובל אז הוא שוה אלף. כי ערך המצוות נמדד לפי הערך שהאדם מעריך אותן לפי גודל המסירות השקעה שאדם משקיע ולזאת כל אדם נמדד לפי מצבו ויכולתו, והראיה כיצד האדם מתייחס ברכושו שכל דבר משקיע לפי יכולתו והערכתו לאותו מוצר שאם אוהב אותו מאוד מוכן לשלם כל מחיר עליו ואם פחות אוהב משלם פחות, וכן אם נצרך אליו מאוד ישלם עליו כל מחיר ואם לא ישלם פחות, הרי שלפי הערכת האדם כן השקעתו, בדומה לכך קיום התורה והמצוות יש אדם שיודע למרות שמפסיד בגלל התפלה או שיעור תורה, ובכל זאת מוותר עליהם הרי הוכחה עד כמה מעריך את תפילתו ותורתו, ואילו אחר שכל הפרעה והפסד קטן מבטל קיום התפילה והתורה מוכיח שהכל אצלו חסר ערך ומעט הפסד שווה יותר מהתפילה או השיעור תורה. ולכן אומר התנא לפום צערא אגרא גודל השכר נקבע לפי המסירות של האדם שבזה מבטא הערכתו האמיתית לתורה והמצוות, ולכן פינחס בדין שייטול שכרו אשר אינו מחויב למסור נפשו כיון שרק קנאים פוגעים בו וכל אחד יכול להתחמק שאינו יודע אם הוא מספיק קנאי אמיתי ובכל זאת נכנס לסיכון גבוה מוכיח שכבר אין לו ערך לגופו כלפי כבוד השכינה ממילא הפך למלאך בלי גוף.

המוסר לכל אדם:

והוא מוסר השכל לכל אדם כיצד מעריך עסק התורה והמצוות ועד כמה מוכן להתאמץ ולהשקיע בשביל התורה והמצוות ואם בעבור עסק קטן האדם מבטל השיעור או המצוה או התפילה, מוכיח בזה כי ערכן של התורה והמצוות או התפילה פחות חשוב לו מהעסק שעוסק בו. נמצא שלעתיד לבא כאשר יעמוד האדם לדין יוכיחו לאדם ממעשיו מהן ערכן של התורה והמצוות שלו, ולכן חובה על כל אדם להתבונן בזה ולעמוד בניסיון להעדיף קיום התורה והמצוות והתפילה יותר מענייני גופו ועסקיו ובה נכפל שכרו בכפלי כפליים.

מרדכי מלכא